

**SCIENCE**  
**PROBLEMS.UZ**

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences  
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

# Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

2-maxsus  
son (6-jild)

**2026**

**SCIENCEPROBLEMS.UZ**

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING  
DOLZARB MUAMMOLARI**

*№ S/2 (6) – 2025*

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-  
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

**ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES**

**TOSHKENT-2026**

## **BOSH MUHARRIR:**

Isanova Feruza Tulqinovna

## **TAHRIR HAY'ATI:**

### *07.00.00- TARIX FANLARI:*

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

### *08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:*

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

### *09.00.00- FALSAFA FANLARI:*

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

### *10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:*

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

#### *12.00.00- YURIDIK FANLAR:*

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

#### *13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:*

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

#### *19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:*

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

#### *22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:*

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

#### *23.00.00- SIYOSIY FANLAR*

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

---

## **OAK Ro'yxati**

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

---

**“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari”** elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

**Muassis:** “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

### **Tahririyat manzili:**

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

[scienceproblems.uz@gmail.com](mailto:scienceproblems.uz@gmail.com)

### **Bog'lanish uchun telefon:**

(99) 602-09-84 (telegram).

**07.00.00 – TARIX FANLARI**

*Saparbaev Bunyod Khurrambek ogli*

KHIVA (KHOREZM) STATE AS AN ACTIVE AGENT:

DIPLOMACY, ECONOMY, AND RUSSIAN INTERACTION, 1806–1825 ..... 10-22

*Rahmatilloev Nusratillo*

BUXORO AMIRLIGI VA QO'QON XONLIGI O'RTASIDAGI SIYOSIY

JARAYONLARNING QO'QON XONLIGI TARIXSHUNOSLIGIDA YORITILISHI..... 23-27

*Sattarov Akram Madaminovich*

TURKISTON GENERAL-GUBERNATORLIGI AHOLISINING IJTIMOIIY HAYOTI..... 28-33

*Джаббаров Юлдуз Джуманиязовна*

ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЮРИДИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УЗБЕКИСТАНА ..... 34-38

*Boyto'rayev Sirojiddin Usmon o'g'li*

SURXONDARYO VILOYATI MUZEYLARI VA TURIZM SALOHIIYATINING

SHAKLLANISHIDA: TERMIZ O'LKASHUNOSLIK MUZEYINING O'RNI ..... 39-43

*Qobulova Gulzoda Maxsud qizi*

O'RTA ASR MANBALARINI RAQAMLASHTIRISHNING ILMIY ZARURATI

VA KONSEPTUAL ASOSLARI..... 44-49

*Qudratillayev Parviz*

KONFUTSIYLIK TA'LIMOTIDA IJTIMOIIY HIMOYA MASALALARI ..... 50-53

**08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI**

*Юлдашева Надира Викторовна*

НОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ПРЕВЕНТИВНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ

ЗАКУПОК В УЗБЕКИСТАНА: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ И ПРАВОВЫЕ НОВАЦИИ ..... 54-63

**09.00.00 – FALSAFA FANLARI**

*Saifnazarov Ismail Saifnazarovich*

MAHALLA – O'ZBEK JAMIYATINING TARIXIY MEROSI,

MAMLUKAT TINCHLIGI VA RAVNAQINING ASOSIY POYDEVORI ..... 64-69

*G'ulomov Abdullo*

MAHMUD LOMISHIYNING "TAMHID" ASARIDA IMOMAT BORASIDAGI

QARASHLAR TAHLILI..... 70-76

*Axmedov Xamdam Alikulovich*

XALQARO EKOLOGIK ADOLATNI TA'MINLASHDA TRANSCHEGARAVIY MAS'ULIYAT,

"UMUMIY VA DIFFERENSIALASHGAN JAVOBGARLIK" MUAMMOLARI ..... 77-81

*Raxmonov Shohzod Husan o'g'li*

YOSHLAR AXLOQIY TAFAKKURI VA MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA

NURONIYLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI..... 82-85

|                                                                                                                                                                                 |        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| <i>Oripov Shuxratjon Orip o'g'li</i><br>RAHBAR KADRLAR MA'NAVIY QIYOFASINING IJTIMOIIY-FALSAFIY MODEL.....                                                                      | 86-93  |
| <i>Jomuradov Ikrom Ilxom o'g'li</i><br>IMMANUEL KANT FALSAFASIDA NOUMENAL ERKINLIK VA FENOMENAL<br>DETERMINIZMNING ANTINOMIK TABIATI:<br>TRANSCENDENTAL KONTEKSTDA TAHLIL ..... | 94-98  |
| <i>Safarov Akbar Isoqulovich, Ziyotova Adolat Ergashovna</i><br>EKOLOGIK MADANIYAT YUKSAKLIGI, HUQUQIY ONG<br>VA TABIAT-JAMIYAT INSONNING UZVIY BOG'LIQLIGI .....               | 99-103 |

#### **10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI**

|                                                                                                                                                                      |         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Musayev Akmalbek Ibragimdjaniyovich</i><br>INGLIZ VA O'ZBEK DIPLOMATIK DISKURSIDA EVFEMIZATSIYA VA YUMSHATISH<br>STRATEGIYALARINING LINGVOPRAGMATIK TAHLILI ..... | 104-110 |
| <i>Bazarov Zokir Mehrikulovich</i><br>A.QODIRIYNING "O'TKAN KUNLAR" ROMANI TARJIMALARIDA<br>LINGVOKULTUROLOGIK KOMPETENSIYA KOMPONENTLARINING IFODALANISHI .....     | 111-114 |
| <i>Kuchiyev Malik Abdumannonovich</i><br>ILOVA QURILMA TARKIBIDAGI FRAZEOLGIK BIRLIK LARNING<br>STILISTIK FUNKSIYALARI .....                                         | 115-120 |
| <i>Абдуллаева Парвина Толибжоновна</i><br>ТЕМПОРАЛЬНЫЙ ОБРАЗ В ИСПАНСКОЙ И УЗБЕКСКОЙ ПАРЕМИОЛОГИИ.....                                                               | 121-123 |
| <i>Ismoilova Fotima</i><br>ISAJON SULTONNING "BILGA XOQON" ROMANIDA TO'QIMA OBRAZ LARNING<br>BADIY VAZIFASI .....                                                    | 124-129 |
| <i>Eshqulov Sunnat</i><br>PESHLAVHALARNING TIL XUSUSIYATLARI VA IMLO MUAMMOLARI XUSUSIDA.....                                                                        | 130-134 |

#### **12.00.00 – YURIDIK FANLAR**

|                                                                                                                                                                                               |         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Yo'ldoshev Azizjon Ergash o'g'li</i><br>OMMAVIY ISHTIROK DARAJALARINI ANIQLASHNING AYRIM<br>HUQUQIY MASALALARI .....                                                                       | 135-139 |
| <i>Sagindikov Maxset Djubaktanovich</i><br>CONSTITUTIONAL AND LEGAL ESSENCE OF COOPERATION BETWEEN<br>COUNCILS OF PEOPLE'S DEPUTIES AND CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS .....                      | 140-147 |
| <i>Rajabov Umrbek Ravshanbekovich</i><br>OILA-TURMUSH MUNOSABATLARI DOIRASIDAGI JINOYAT LARNI<br>BARTARAF ETISHDA PROFILAKTIKA INSPEKTORLARI FAOLIYATINING<br>KRIMINOLOGIK MEKANIZMLARI ..... | 148-152 |
| <i>Bekov Ixtiyor Rustamovich</i><br>KONSTITUTSIYAVIY ODIL SUDLOVNI ILM VA TA'LIM BILAN UYG'UN<br>RIVOJLANTIRISH MASALALARI .....                                                              | 153-157 |
| <i>Хайдарова Хилола Анваровна</i><br>МЕЖДУНАРОДНЫЕ ИНИЦИАТИВЫ РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН<br>И ИХ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНОГО ДИАЛОГА .....                                                            | 158-164 |

|                                                                                                                                                                                                            |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Ahmedov Islom Baxtiyor o'g'li</i><br>ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA RAQOBATBARDOSH PROFESSIONAL VA ZAMONAVIY<br>KADRLARNI TAYYORLASH: MAQSAD VA VAZIFALAR .....                                               | 165-168 |
| <i>Fayzulloev Shohijaxon Jobirovich</i><br>JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZOLIK BOSQICHIDA SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH<br>MASALALARI .....                                                                         | 169-176 |
| <i>Turgunboeva Mamura</i><br>SOME ISSUES OF COPYRIGHT PROTECTION ON THE INSTAGRAM SOCIAL NETWORK                                                                                                           | 177-181 |
| <i>Mamataliyeva Shahnoza Xushmamat qizi</i><br>JINOYAT PROTSESSIDA XAVFSIZLIK CHORALARI QO'LLASH JARAYONIDA<br>ISBOT QILISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI .....                                                 | 182-192 |
| <i>Shokirova-Inomjonova Mashhuraxon G'ayratjon qizi</i><br>IJTIMOIY SOHA TUSHUNCHASINING NAZARIY-HUQUQIY TAHLILI .....                                                                                     | 193-196 |
| <i>Turayeva Dildora Iskandarovna</i><br>ICHKI ISHLAR ORGANLARINING JAMOAT XAVFSIZLIGIGA OID FAOLIYATINI<br>AXBOROTLAR BILAN TA'MINLASHNING TURLARI, SHAKLLARI<br>VA BUGUNGI KUNDAGI HOLATI .....           | 197-206 |
| <i>Абдужаппоров Шахбоз Музаффар ўғли</i><br>ПРАВОВЫЕ И ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАССЛЕДОВАНИЯ<br>КИБЕРПРЕСТУПЛЕНИЙ .....                                                                                   | 207-215 |
| <i>To'rabayeva Ziyoda Yakubovna</i><br>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VOYAGA YETMAGANLARNI JINOIY JAVOBGARLIK<br>VA JAZODAN OZOD QILISHGA DOIR QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH .....                           | 216-227 |
| <i>Abdusamiyeva Dilrabo Abduvaxob kizi</i><br>THE ROLE OF THE PENITENTIARY SYSTEM IN THE RESOCIALIZATION OF PERSONS<br>RELEASED FROM PENAL INSTITUTIONS .....                                              | 228-233 |
| <i>Bekmirzayeva Umida</i><br>DAVLAT ISHTIROKIDAGI AKSIYADORLIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARIDA<br>SUN'IY INTELLEKTNI A'ZO-MASLAHATCHI SIFATIDA JORIY ETISHNING HUQUQIY<br>ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI ..... | 234-237 |
| <i>Суннатиллаева Сарвиноз</i><br>НАДЛЕЖАЩАЯ ПРАВОВАЯ ПРОЦЕДУРА В ПРОИЗВОДСТВАХ ПО ДЕЛАМ О<br>КОНКУРЕНЦИИ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И УЗБЕКИСТАНЕ .....                                                           | 238-244 |
| <i>Mardonova Gulsanam Bahodir qizi</i><br>GIYOHVANDLIK VOSITALARINING VIRTUAL OLAMDA SOTILISHI,<br>NARX SHAKLLANISHI, HUQUQIY BAHOLASH VA EKSPERTIZA MUAMMOLARI .....                                      | 245-252 |
| <i>Isoqov Habibilla Jakparaliyevich</i><br>PUL YUVISHGA QARSHI KURASHISH SOHASIDAGI XALQARO VA MINTAQAVIY<br>TASHKIOTLAR, ULARNING FUNKSIYA VA VAZIFALARI.....                                             | 253-261 |
| <i>Хван Леонид Борисович, Гулимова Зилола Шухратовна</i><br>ЦИФРОВИЗАЦИЯ АДМИНИСТРАТИВНОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ<br>УЗБЕКИСТАН: ЭТАПЫ ФОРМИРОВАНИЯ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ .....                    | 262-268 |
| <i>Kdirbaeva Altinay Maksetbaevna</i><br>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA XOTIN-QIZ XODIMLAR<br>FAOLIYATIDA XIZMAT INTIZOMI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR .....                                 | 269-275 |

|                                                                                                                                                                                              |         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Zinelbaev Baxitjan Qublan o'g'li</i><br>YO'L HARAKATI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MA'MURIY-HUQUQIY<br>MEKANIZMLARNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI<br>(O'ZBEKISTON TAJRIBASI) ..... | 276-281 |
| <i>Xo'jayeva Malohatxon Fozilxo'ja qizi</i><br>MA'MURIY Hujjatni tushunish va qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari ....                                                                     | 282-286 |
| <i>Toshkanov Nurbek Bahriddinovich</i><br>OLIY TA'LIM MUASSASALARI – TADBIRKORLIK SUBYEKTI SIFATIDA .....                                                                                    | 287-295 |
| <b>13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI</b>                                                                                                                                                         |         |
| <i>Rustamov Ilkhom Tursunovich</i><br>DIDACTIC POTENTIAL OF THE LINGUOPRAGMATIC APPROACH<br>IN TEACHING SMALL-GENRE TEXTS .....                                                              | 296-300 |
| <i>Kaypnazarov Srajatdin Gayratdinovich</i><br>«ELEKTR BO'LIMI» BO'YICHA RAQAMLI TA'LIM MUHITINI YARATISH:<br>QORAQALPOG'ISTON MAKTABLARI MISOLIDA.....                                      | 301-307 |
| <i>Bozorov Zokir, Axtamaliyev Shamshod, Karimov Dilshod, To'rayeva Lobar</i><br>VEKTORLAR ALGEBRASINING ELEMENTAR MASALALAR YECHISHGA TATBIQI .....                                          | 308-315 |
| <i>Abduraxmonova Tuxtapashsha Rustamovna</i><br>IONLI POLIMERLANISH REAKSIYASINI O'QITISHDA 3D VA VIRTUAL<br>TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH .....                                             | 316-322 |
| <i>Yaxshilikova Nargiza</i><br>BLENDED LEARNING STRATEGY IN TEACHING ENGLISH .....                                                                                                           | 323-327 |

**Received:** 30 January 2026  
**Accepted:** 15 February 2026  
**Published:** 28 February 2026

*Article / Original Paper*

## **THE IMPORTANCE OF USING THE EXPERIENCE OF ENLIGHTENED PEOPLE IN IMPROVING THE MORAL THINKING AND CULTURE OF YOUTH**

**Rakhmonov Shohzod Husan oglu**

Independent researcher

Institute of Social and Spiritual Research

at the Republican Center for Spirituality and Enlightenment

**Abstract.** The activities of enlighteners in the neighborhood environment are becoming the most natural form of instilling the criteria of national pride, patriotism, humanity, tolerance and moral responsibility for young people. The moral thinking of young people is an indicator of the level of their spiritual attitude to life, society, and their own personal responsibility. In the formation of this thinking, the life experience, social beliefs, and moral position of enlighteners play an important role. Their life is a real manifestation of moral consciousness - values such as dedication to work, loyalty to faith, conscience and a sense of justice, human kindness and tolerance are embodied in their activities. For young people, such qualities are perceived not as words, but as a living example.

**Keywords:** global information flows, digital spiritual mentoring, dialectical thinking, synthesis, hierarchy of values, socio-philosophical analysis, socio-philosophical process.

## **YOSHLAR AXLOQIY TAFAKKURI VA MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA NURONIYLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI**

**Raxmonov Shohzod Husan o'g'li**

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat Markazi

huzuridagi Ijtimoiy-ma'naviy tadqiqotlar instituti

mustaqil tadqiqotchisi

**Annotatsiya.** Mahalla muhitida nuroniylar faoliyati yoshlar uchun milliy g'urur, vatanparvarlik, insonparvarlik, bag'rikenglik va axloqiy mas'uliyat mezonlarini singdirishning eng tabiiy shakliga aylanmoqda. Yoshlarning axloqiy tafakkuri – bu ularning hayotga, jamiyatga, o'z shaxsiy mas'uliyatiga bo'lgan ma'naviy munosabatining darajasini ifodalovchi ko'rsatkichdir. Ushbu tafakkurning shakllanishida nuroniylar hayotiy tajribasi, ijtimoiy e'tiqodi va axloqiy pozitsiyasi muhim ahamiyat kasb etadi. Ularning hayoti axloqiy ongning real ko'rinishidir – mehnatga fidoyilik, e'tiqodga sadoqat, vijdon va adolat tuyg'usi, insoniy mehr va bag'rikenglik singari qadriyatlar ularning faoliyatida mujassam. Yoshlar uchun bunday fazilatlar so'z emas, balki hayotiy namuna sifatida qabul qilinadi.

**Kalit so'zlar:** global axborot oqimlari, raqamli ma'naviy mentorlik, dialektik fikrlash, sintezlash, qadriyatlar iyerarxiyasi, ijtimoiy – falsafiy tahlil, ijtimoiy – falsafiy jarayon.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V6SI2Y2026N12>

Mahallada nuroniylar faoliyatini yoshlar tarbiyasidagi ma'naviy jarayonlar bilan uyg'un holda rivojlantirish jamiyatning ma'naviy immunitetini mustahkamlashga xizmat qiladi. Hozirgi yosh avlod global axborot oqimlari, raqamli madaniyat, sivilizatsion tafovutlar va yangi axloqiy ziddiyatlar muhitida voyaga yetmoqda. Bunday sharoitda nuroniylarning tajribasini an'anaviy shakllardagina emas, balki zamonaviy axborot vositalari, madaniy kommunikatsiya platformalari, interfaol muloqot tizimlari orqali tatbiq etish zarur. Ularning tajribasi yoshlar

ongiga bevosita ta'sir qiluvchi ma'naviy – psixologik resurs sifatida qaralmoqda. Innovatsion yondashuv nuroniylar faoliyatini “raqamli ma'naviy mentorlik” [9] darajasiga olib chiqadi, ya'ni ularning hikmatlari, hayotiy saboqlari va tajribasi ijtimoiy tarmoqlar, multimedia resurslari va ma'rifiy loyihalar orqali keng ommaga yetkazilishi mumkin. Bu esa, nuroniylarning tajribasini zamonaviy muloqot vositalari bilan uyg'unlashtirib, yoshlar ma'naviy tarbiyasining yangi modelini shakllantiradi. Natijada, ma'naviy tarbiya jarayoni yangicha shaklda davom etadi. Nuroniylar tajribasi – yoshlar tafakkurining zamonaviy tarmoq madaniyati bilan sintezlashadi.

Zamonaviy jamiyatda yoshlar axloqiy tafakkurining shakllanishi va ma'rifiy madaniyatining yuksalishi ko'p omilli ijtimoiy – falsafiy jarayon bo'lib, unda tarixiy tajriba, madaniy xotira va ma'naviy uzviylik alohida o'rin tutadi. Ayniqsa, nuroniylar – ya'ni, jamiyatning hayotiy tajribasi boy qatlamining faol ishtiroki ushbu jarayonlarda asosiy gnoseologik va aksiologik manba sifatida namoyon bo'ladi. Ularning faoliyati yoshlar ongida axloqiy me'yorlar va ma'rifiy qadriyatlar tizimini barqarorlashtirishga xizmat qiluvchi ijtimoiy – falsafiy kuchdir. Bunda nuroniylik faqat yosh farqi emas, balki ijtimoiy ongda ilgari surilgan fazilatlar, donolik va fidoyilikning mukammal timsoli sifatida qaraladi. Yoshlarning axloqiy tafakkuri asosan jamiyatda tan olingan axloqiy me'yor va qadriyatlar asosida shakllanadi. Bu jarayonda nuroniylar real tajribalari orqali yosh ongida “normativ tafakkur” ni kuchaytiradi. G.Yo'ldoshev bu haqda shunday ta'kidlaydi: “Yoshlar ongida axloqiy o'zlikni shakllantirish faqat ta'lim vositasida emas, balki axloqiy namuna orqali amalga oshiriladi. Nuroniylar bu jarayonda madaniy oraliq bo'lib xizmat qiladi”[1].

Ayniqsa, ma'rifiy madaniyatni yuksaltirishda nuroniylarning roli yoshlar ongida bilimga asoslangan tafakkur, tanqidiy mushohada va ijtimoiy mas'uliyatni uyg'otadi. Ma'rifiy madaniyat bu yerda nafaqat bilim olish, balki ongli tanlash, qadriyatlar iyerarxiasini to'g'ri belgilash qobiliyati sifatida talqin etiladi. Bugungi globallashuv jarayonida yosh avlod ongida axloqiy tafakkurni shakllantirish va ma'rifiy madaniyatni yuksaltirish jamiyat barqarorligining gumanitar asosi sifatida ko'zga tashlanadi. Bu jarayon ijtimoiy ongda tarixiy xotira, madaniy uzviylik va avlodlararo uzluksizlik tamoyillari negizida shakllanadi. Ayniqsa, nuroniylar faoliyatining ijtimoiy – falsafiy mohiyatini tahlil etish yoshlar tarbiyasida ma'naviy – madaniy transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlarini anglash imkonini beradi. Sh.R.Ro'zmetov qayd etganidek, “nuroniylar jamiyatda ijtimoiy xotirani barqarorlashtiruvchi tirik manba sifatida, avlodlar o'rtasida ma'naviy ko'priklar vazifasini bajaradi”[2].

Nuroniylarning yoshlar bilan bevosita muloqotda bo'lishi, ularning fikrini inkor etmasdan, balki ko'makchi sifatida yo'naltirishi, yoshlar ongida ijtimoiy mas'uliyat, o'zligini anglash, madaniy identifikatsiya jarayonlarini tezlashtiradi. Yoshlar axloqiy tafakkuri, ijtimoiy – falsafiy tahlilda, insonning jamiyatdagi xatti – harakatlarini qadriyatlar mezonida ongli tarzda tanlab baholash va hayotga tatbiq etish qobiliyati sifatida talqin qilinadi. Bu esa, insonning ongli faoliyatining mohiyatini, axloqiy tanlovlar orqali shakllanadigan erkinlik va mas'uliyatni o'z ichiga oladi. Nuroniylarning tajribasi ushbu axloqiy tafakkurning shakllanishida o'tmishdan kelajak sari uzluksiz bog'lovchi muhim manbadir. Ular hayotiy saboqlari orqali axloqiy muammolarni real voqeliklar orqali misollashtiradi, bu esa, yosh ongida abstrakt tushunchalarni konkret hayotiy mazmunga aylantiradi. A.Salomov ta'kidlaganidek, “nuroniylar o'z hayot yo'llari bilan yoshlar uchun nafaqat namunaviy obraz, balki jamiyatdagi axloqiy oriyentir ham bo'lib xizmat qiladi”[3].

Yoshlarning axloqiy tafakkuri va ma'rifiy madaniyatini yuksaltirish masalasi har qanday jamiyatda ijtimoiy barqarorlikning ham, ma'naviy yangilanishning ham tamal toshi sanaladi. Bu jarayon ayniqsa, post-an'anaviy va digital transformatsiya kuchayib borayotgan davrda ijtimoiy – falsafiy tahlilni talab qiladigan murakkab hodisadir. Shu nuqtai nazardan qaraganda, nuroniylar tajribasi nafaqat avlodlar o'rtasidagi ma'naviy ko'prik, balki axloqiy qarorlar qabul qilishda oriyentir bo'luvchi g'oyaviy manba sifatida e'tirof etilishi zarur. Sababi, ular insoniy munosabatlarning, ijtimoiy qadriyatlar va tarixiy xotiraning jonli tashuvchisi sifatida, axloqiy tafakkurning uzluksizligini ta'minlovchi muhim subyektlardir.

Nuroniylar yoshlar bilan olib boradigan muloqotida faqat saboq beruvchi emas, balki dialektik fikrlashga undovchi fikrlar almashinuvining faollashtiruvchisidir. Ular milliy qadriyatlar va umuminsoniy mezonlar o'rtasidagi tafovut va uyg'unlikni ongli anglashga yo'naltiradi. Masalan, R.Mahmudov shunday yozadi: "Nuroniylarning jamiyatdagi o'rni, ayniqsa, yoshlar orasida ma'naviy immunitetni shakllantirishda ko'proq seziladi. Bu immunitet esa, milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotirani qadrlash va ongli fuqarolik pozitsiyasini egallashda asosiy resursdir"[4].

Yoshlarning axloqiy tafakkuri – bu ularning voqelikni anglash, unga nisbatan baho berish va shu asosda harakat qilish qobiliyatidir. U ayni paytda, jamiyatda mavjud bo'lgan axloqiy mezonlarni o'zlashtirish va ularni shaxsiy faoliyatda qo'llashga asoslanadi. Shu jihatdan, nuroniylarning hayotiy saboqlari axloqiy tafakkurni shakllantirishda bevosita g'oyaviy resurs bo'lib xizmat qiladi. Zamonaviy ijtimoiy taraqqiyotning murakkab va ko'p qatlamli jarayonlarida yoshlar axloqiy tafakkuri va ma'rifiy madaniyatini shakllantirish masalasi nafaqat pedagogik yoki sotsiologik, balki chuqur ijtimoiy – falsafiy yechimlarni talab qiladigan strategik masalaga aylangan. Ayniqsa, bu yo'nalishda nuroniylar – ya'ni, ijtimoiy ongning tarixiy – tajriba sohibi sifatida qaraluvchi avlod vakillari – axloqiy yo'naltiruvchi, qadriyatlar targ'ibotchisi va intellektual tayanch nuqtasi sifatida alohida metodologik ahamiyat kasb etadi. Nuroniylar bilan yoshlar o'rtasidagi muloqot, jamiyatdagi ma'naviy meros uzviyligining muhim mexanizmi bo'lib, bu holatning mohiyati falsafiy jihatdan "ijtimoiy xotira orqali ijtimoiy kelajakni qurish" tamoyiliga asoslanadi.

Avvalo, axloqiy tafakkurning shakllanishi – bu shaxsiy erkinlik, ijtimoiy mas'uliyat va ma'naviy ong birligidan iborat murakkab g'oyaviy-didaktik hodisadir. Shuning uchun ham u turfa ta'sirlar bilan shakllanadi, lekin eng samarali ta'sirlar aynan bevosita hayotiy tajriba va real amaliyot orqali yuzaga keladi. Bunda nuroniylar – ya'ni, "hayotiy donishmandlik" sohiblari – yoshlar ongida ijtimoiy qadriyatlarning afzalligi va barqarorligini isbotlab bera oladigan manba sifatida namoyon bo'ladi. X.Abdullaev ta'kidlaganidek, "Nuroniylarning axloqiy idealga sodiqligi yoshlar uchun harakat mezoniga aylanmog'i lozim. Aks holda, jamiyatning ma'naviy yadrosi yemiriladi"[5].

Taklif Mahallalarda olib borilayotgan ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish maqsadida nuroniylarning hayotiy tajribasiga asoslangan refleksiv muloqot usullarini keng joriy etish tavsiya etiladi. Bunda pand-nasihatdan ko'ra, hayotiy voqealar orqali ma'naviy xulosa chiqarishga yo'naltirilgan yondashuv, yoshlar axloqiy tafakkurining shakllanishiga xizmat qiladi

Xulosa Natijaviy jihatdan aytganda, yoshlar axloqiy tafakkurini yuksaltirish jarayoni – bu ijtimoiy – madaniy merosning dinamik ravishda avloddan – avlodga o'tishini ta'minlaydigan ijtimoiy – falsafiy mexanizmdir. Bu mexanizmda nuroniylarning tajribasi o'ziga xos axloqiy

mediator, ya'ni jamiyat axloqiy barqarorligini kafolatlovchi madaniy ko'prik sifatida e'tirof etilishi lozim. Ular orqali yosh avlod faqat tarixiy saboqlarni emas, balki axloqiy kelajakni ham o'z ongida loyihalab boradi.

**Adabiyotlar/Литература/References:**

1. Yo'ldoshev G'. Axloq va ma'naviyat muammolari. – Toshkent: Fan, 2015. – 160 b. (113-bet).
2. Ro'zmetov Sh. R. Yoshlar tarbiyasida ma'naviy qadriyatlar. – Toshkent: Ma'naviyat, 2022. – 132 b. (38-bet).
3. To'xtayeva M. Yoshlar va tarixiy ongning sotsiologiyasi. – Toshkent: Fan, 2019. – B. 114.
4. G'aniyev A. Ijtimoiy ong va tarixiy tajriba. – Toshkent: Ilm-Ziyo, 2021. – B. 67.
5. Qodirova F. Zamonaviy tafakkur va g'oyaviy meros. – Toshkent: Innovatsiya, 2022. – B. 104.
6. Rahimov B. G'oya va ijtimoiy birdamlik. – Toshkent: Ma'naviyat, 2019. – B. 78.
7. Salimov A. Raqamli jamiyat va milliy ong. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2023. – B. 117.
8. Karimova I., Madaniyatlararo muloqot va ijtimoiy uyg'unlik, – Toshkent: Ijtimoiy fikr, 2021. – B. 91.
9. Salomov A. Ijtimoiy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2020. – 120 b. (94-bet).
10. Mahmudov R. Yoshlar tarbiyasida tarixiy xotiraning o'rni. – Toshkent: O'zbekiston, 2021. – 136 b. (112-bet).

# SCIENCEPROBLEMS.UZ

## IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

*№ 5/2 (6) – 2025*

## АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

## ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari”** elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

**Muassis:** “SCIENCEPROBLEMS TEAM”  
mas'uliyati cheklangan jamiyati

**Tahririyat manzili:**

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

[scienceproblems.uz@gmail.com](mailto:scienceproblems.uz@gmail.com)

**Bog'lanish uchun telefon:**

(99) 602-09-84 (telegram).